

Gebruik insectenhôtels en natuurlijke vijanden

Pieter van Breugel
Veghel

INHOUD

Inleiding
Schadelijke insecten
Predatoren
Lieveheersbeestjes
Gaasvliegen
Papierwespen
Metselwespen
Graafwespen
Insectenhôtels

Schadelijke insecten buitenshuis kunnen zijn

tripsen
witte vlieg
bladluizen
bladvlooiën
mijten (spint, geen insecten, spinachtigen)
wantsen
cicades
rupsen
larven van bladwespen (zaagwespen)
kevers en hun larven
vliegen (maden)
sprinkhanen

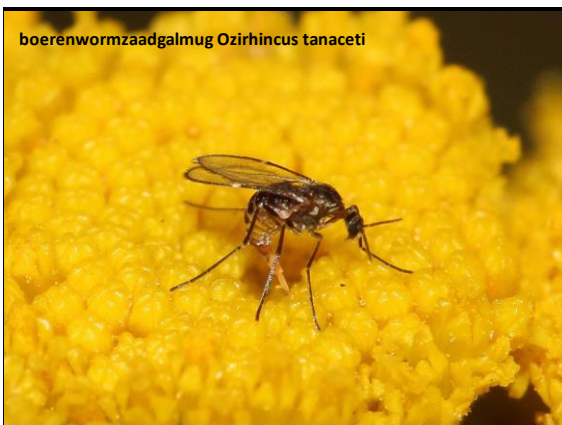
Welke natuurlijke vijanden? (predatoren)

Zeer soortselectief zijn
sluipwespen

Minder soortselectief zijn
(parasitaire) vliegen (maden)
lieveheersbeestjes
oorwormen
gaasvliegen
roofwantsen
boomsprinkhanen
metselwespen + graafwespen

Niet selectief
papierwespen

boerenwormzaadgalmug *Ozirhincus tanaceti*

Inostemma reticulatum

Welke predatoren kunnen we helpen?

Lieveheersbeestjes
Oorwormen
Gaasvliegen
Papierwespen
Metselwespen
Graafwespen

Oorwormen (Dermaptera)

- jonge en volwassen exemplaren leven ('s nachts) van andere insecten, vooral bladluizen
- overdag in vochtige holtes
- 's winters vooral in de grond
- contactminnend (thigmotroop), dwz verblijven in ruimtes die hun lichaam direct omgeven
- te helpen door ophangen van kleine hooibaaltjes, (vochtige) gangen van 3-5 mm doorsnede

Lieveheersbeestjes (Coccinellidae)

- larve en volwassen (imago) predator van bladluizen
- overwinteren volwassen
- zoeken daarvoor besloten ruimtes als schorsspleten, wortelholtes en boomholtes
- invasieve soort Aziatisch lieveheersbeestje (*Harmonia axyridis*) overwintert vaak binnenshuis

Gaasvliegen (Chrysopidae)

- veelal nachtactief
- larve en imago predator van bladluizen
- overwinteren volwassen
- zoeken daarvoor besloten ruimtes als boomholtes, nestkastjes en schuren
- te helpen door nestkasten

Papierwespen (Vespidae)

- leven in volken met koningin als enige doorgeefster van genetisch materiaal
- werksters brengen (delen van) insecten als voedsel voor de larven naar het nest van het volk (broedzorg)
- in veel gevallen is nest gemaakt in een holle ruimte
- alleen koningin overwintert na te hebben gepaard
- nieuwe koningin start nieuw nest in voorjaar
- te helpen met (vogel)nestkasten (hoornaar, Saksische wesp en boswesp)

Duitse wesp

Saksische wesp

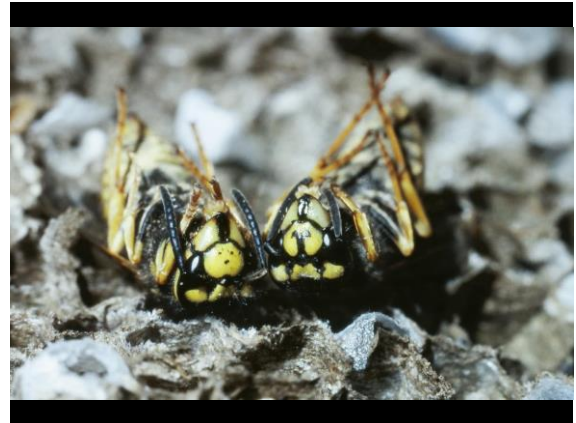

hoornaarnest

gewone wesp

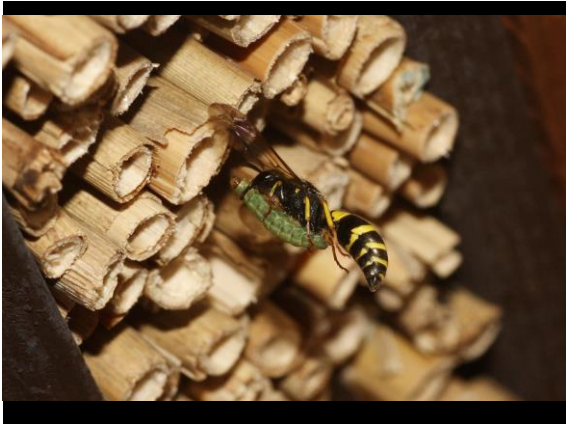
Metselwesp (Eumeninae)

- afhankelijk van soortgroep worden rupsen, keverlarven of bladwesplarven verlamd als voedsel voor de larve (broedzorg)
- enkele soorten maken zelf broedkamers van leem
- enkele soorten maken nestholtes in steile leemwanden
- de meeste soorten nestelen in bestaande holtes (kevergangen in dood hout)
- te helpen met leemwanden en nestgangen (riet, bamboe, boorgangen in hout) Ø3-4 mm

schoorsteenwesp

Handelonderneming Vlamings BV
Steenbergen/De Mortel

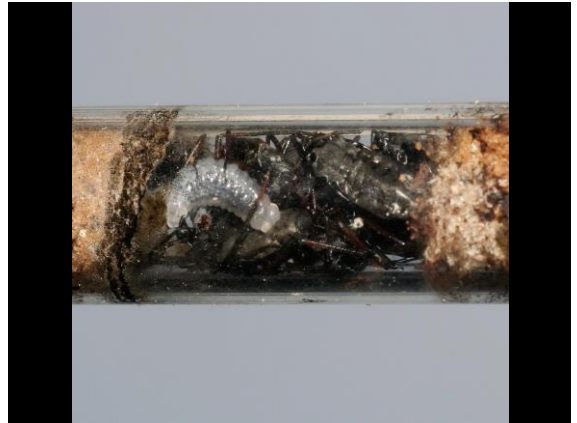
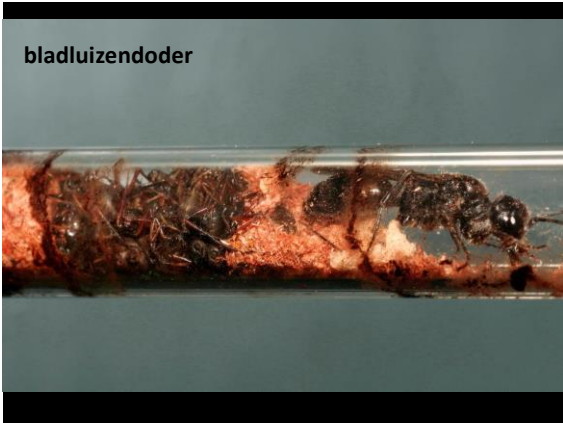
Graafwespen (Crabronidae)

- afhankelijk van soort(groep) worden rupsen, vlindertjes, kevers, luizen, vliegen, bijen, wantsen, tripsen, kakkerlakken en bladvlotten verlamd en meegenomen als voedsel voor de larve (broedzorg)
- meeste soorten maken broedcellen in de grond
- enkele soorten nestelen in bestaande holtes (verlaten kevergangen)
- deze laatste zijn te helpen door aanbieden van nestgangen (riet, bamboe, boorgangen in hout) Ø 2-5 mm

Handelonderneming Vlamings BV
Steenbergen/De Mortel

Insectenhotels

- begin met wand waar losse eenheden aan kunnen worden vastgemaakt en dus ook weer verwijderd kunnen worden
- hang om te beginnen maar enkele voorzieningen op en breng meer aan bij gebleken succes
- deel van de dag in de zon
- cassettes met riet of bundels van riet van lengte >100 mm
- bamboe of andere holle stengels met diameters minder dan 10 mm, lengte 100 mm of meer, één kant dicht
- hardhoutblokken met boorgangen van 2 tot 9 mm en diepte ter lengte van de boor, niet beide kanten open
- niet schoonmaken of binnen halen
- gangen van 2 tot 5 mm doorsnede worden benut door metselwespen en graafwespen, tronkenbijen en klokjesbijen
- gangen van 6 tot 9 mm doorsnede worden benut door solitaire bijen als metselbijen en behangersbijen

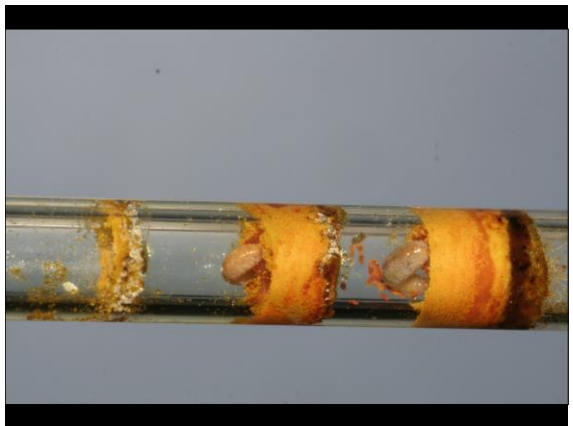
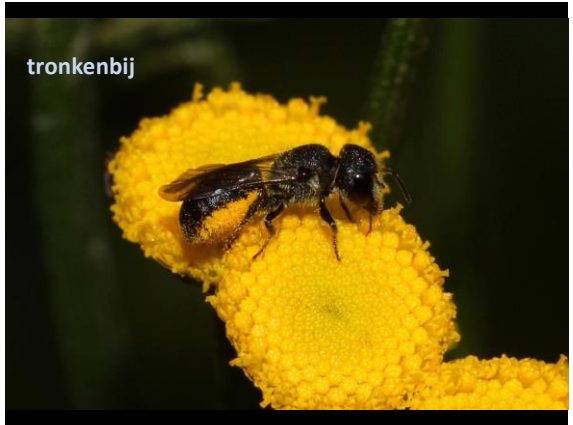
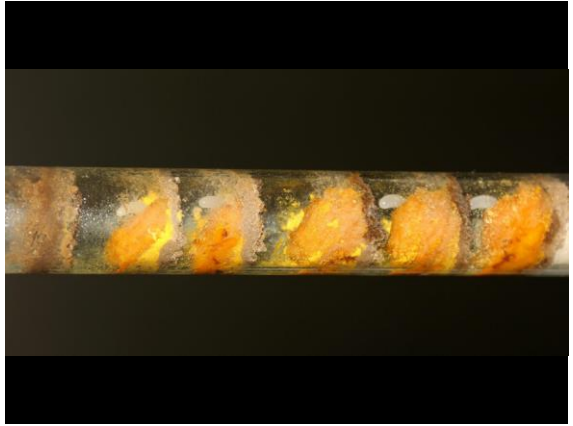
Verdere voorzieningen

- leemwand onderin wordt bewoond door o.a. urntjeswespen, sachembijen, wormkruidbijen en groefbijen
- kastjes met spleten en stro mogelijk voor lieveheersbeestjes en gaasvliegen nuttig
- nestkast voor hoornaar
- boomhommelkastje = vogelnestkastje met oud vogelnest er nog in
- Stammen zachthout met witrot

klokjesbij

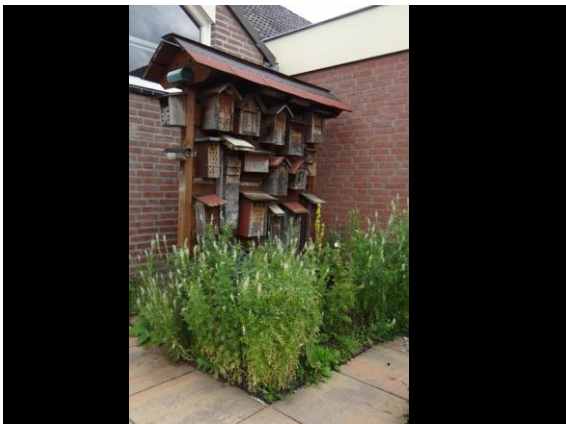
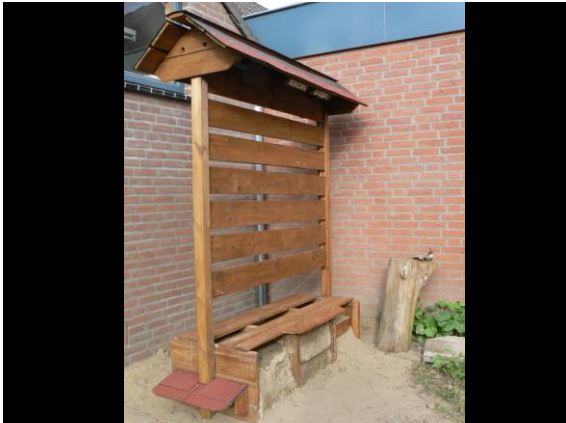

Handelsonderneming Vlamings BV
Steenbergen/De Mortel

Handelsonderneming Vlamings BV
Steenbergen/De Mortel

Handelsonderneming Vlamings BV
Steenbergen/De Mortel

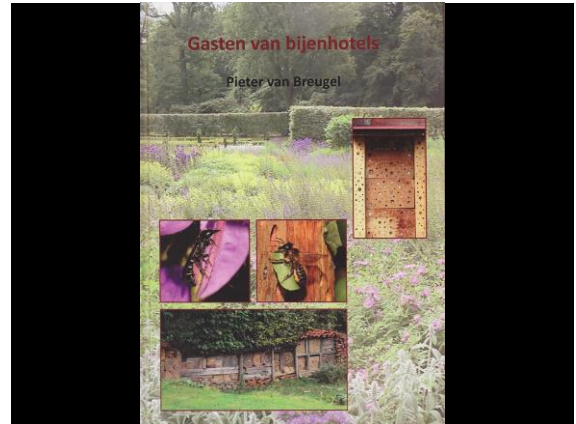

Handelsonderneming Vlamings BV
Steenbergen/De Mortel

Heeft het zin?

- bijzondere insecten worden geholpen
- bewoners bijenhotel helpen bij evenwicht ecosysteem in tuin
- als ook met insecticiden wordt gewerkt stort leefgemeenschap bijenhotel in
- predatoren zijn in gezond systeem altijd (ver) in minderheid t.o.v. prooidieren

Meer weten?

www.bestuivers.nl/publicaties/gasten-van-bijenhôtels

In google "Gasten van bijenhôtels" is al genoeg

Je kunt het hele boek inzien of downloaden of de aparte hoofdstukken (beter resolutie).

